

kérdések száma csaknem azonos. A kérdéstípusok rendkívül változatosak. Vezetnek a könyvtárhasználattal kapcsolatosak, ezeket a városban levő kulturális események iránti érdeklődés követi, kiegészítve a sporteseményekre vonatkozó információkérésekkel. Vételkedők és tanulmányi versenyek alkalmával nagyon megnövekszik a forgalom. A vételkedők kérdéseit csak a legkritább esetben válaszoljuk meg, de mindig behívjuk az érdeklődőt és pontosan megmondjuk, hol nézhet utána a válaszoknak.

Tipikus kérdések a „*ki írta? ki építette? mikor? milyen stílusban?*” stb. Nem ritka az olyan kérdés sem, amely idegen szavak magyar megfelelőjét tudakolja.

Az utazási irodák prospektusai mindig megtalálhatók a klubvezetben, és a különféle rendezvényekről készült szórólapokat is ide tesszük ki. Árúsítunk könyvtári kiadványokat, pontosabban szólva a könyvtárunkban készült kiadványokat is. Ezt a szolgáltatásunkat kibővítjük a társintézmények (múzeum, levéltár) kiadványainak árúsításával.

1985-ben új szolgáltatások bevezetését határoztuk el. Ezek közül kettő részben vagy telje-

sen megvalósult: jogsegélyszolgálat a nyugdíjasoknak; fordítói napok szervezése. A már megvalósult jogsegélyszolgálat heti egy alkalommal csütörtökön 9-től 12 óráig áll a nyugdíjas érdeklődők és természetesen a könyvtárosok rendelkezésére. Valós szükségletet elégít ki, ezt bizonyítja, hogy igen hamar megnőtt azok száma, akik igénybe veszik. A fordítással más a helyzet. A könyvtár idegen nyelvet ismerő dolgozói kérésre mindig szívesen állnak az igénylők rendelkezésére, de a forma, amelyben e szolgálat működne, még nincs teljesen kidolgozva. A későbbiekben bevezetendő új szolgáltatásokkal ugyanez a helyzet. Egy bizonyos: a közhasznú információk körét lényegesen bővíteni kívánjuk, s ezzel egyidőben tudatosítani is fogjuk az olvasók és a számítástechnika felhasználók körében.

Azt hiszem, a leírtakból világosan látszik, hogy a szolgálat működésében csak a változás állandó. Ez a továbbiakban is így marad, mert feladatát csak akkor tudja teljesíteni, ha rugalmasan alkalmazkodik a változó igényekhez.

Petheő Lászlóné

a Miskolci Megyei Könyvtár munkatársa

Könyvtár-népszerűsítés képi eszközökkel

Mi tagadás, a közművelődési könyvtárak még nem jelentkeztek a közvélemény figyelmét magukra irányító, lényegüket kifejező, tevékenységükre jellemző egységes és modern képi megjelenítési formákkal. A központi megvalósítás még várat magára, néhány könyvtár azonban maga vagy hálózata részére már kidolgozott olyan képi megjelenítési formákat (többnyire az intézményre utaló jelképeket, emblémákat), amelyek a könyvtár létére figyelmeztetnek, egyben népszerűsítését is szolgálják. Ám, különösen az önálló hálózatok esetében, számos további lehetőség adódhat a továbbfejlesztésre, alkalmazásra.

Elsőként meg kell tervezni-terveztetni a könyvtár sajátos emblémáját, amely jól tervezett grafikai jelképrendszer. Összetevői: egy könnyen rajzolható jel, ami egyszerű geometriai formára vezethető vissza; a hozzá kapcsolódó, szép vonalvezetésű, vele harmonizáló

írásforma; továbbá egy lehetőleg meghittséget árasztó meleg szín. Ezek kombinálásával a könyvtár közérthető, egyszerű, esztétikus jelképet, emblémát alkothat magának, illetve magáról. Ügyelnie kell azonban arra, hogy újszerű és érdekes, figyelemfelkeltő legyen. Az emblémát gyakorlott grafikus tervezze meg, akinek figyelmét fel kell hívni a városra vagy tájegységre utaló, már meglévő képi megjelenítési formákra (címer, műemlékek, épületek stb.), hogy ezeket felhasználhassa.

Következő lépésként a már megtervezett és elkészült könyvtári emblémát az intézménynek alkalmaznia kell, nem feledkezvén meg arról, hogy a könyvtári jelkép egyben a könyvtár képe is. Feladata, hogy szemléltője az intézményre emlékeztesse. Ez csak akkor érhető el, ha a jelkép, embléma rákerül minden könyvtári vagy a könyvtárral kapcsolatos kiad-

ványra. Természetesen alkalmazhatók az embléma változatai is.

Felhasználásukra az adminisztrációs, ügyviteli nyomtatványokon, a könyvtári munka eszközein és kiadványain, illetve a reklám- és propagandakiadványokon, eszközökön nyílik lehetőség.

Sem a levélpapír, sem a boríték nem tekinthető hagyományos reklámeszköznek, ám a könyvtárról az első képet sok esetben ezek adják. Érdemes tehát gondosan megtervezni a „cégjegyes” levélpapírt, borítékot és értesítő levelezőlapot. A könyvtári emblémát ezeken is alkalmazni kell.

Az sem közömbös, hogy a könyvtárban a mindennapi munkában használt eszközök, szórólapok, ismertetőik milyenek. Egy-egy szép névjegy, olvasótermi kérőlap, egyedi olvasójegy mind-mind jó benyomást tesz az olvasókra. A használati eszközökön is alkalmazni kell a könyvtári emblémát! Ha az olvasó minden könyvtári vonatkozású kiadványon, apró tárgyon ezt látja, jól szervezett és jól működő intézmény képét alakítja ki magában.

A legnagyobb hatást a kifejezetten reklám vagy propaganda céljára készült kiadványok érhetik el. Természetesen ezeken is alkalmazni kell a könyvtári emblémát. A propagandakiadványokat az általános propagandaeszközök és a meghatározott célt szolgáló kiadványok fajtái alkotják. Az utóbbiakon elhelyezhető a könyvtári embléma valamely változata. A propaganda-

eszközök közül a legfontosabb a plakát. Ennek színvilága lehetőleg egyezzen meg, de legalábbis harmonizáljon az emblémáéval, s csak a lényeges információk szerepeljenek rajta. Fontos propagandaeszköz lehet a könyvjelző is. Ezt több változatban érdemes elkészíteni. Az egyik oldalán szerepelhet a hasznos információ (például a nyitvatartás ideje), a másikon grafika, fénykép vagy jelmondat. A gyermekek számára készült kiadványokra valamilyen állatfigura választható jelképnek. Célszerű tervezetni állatfigurával díszített órarendet, könyvjelzőt, szöveg nélküli plakátot stb. A gyerekek szeretnek színeztetni, kivágatokat ragasztani, esetleg ezt a szokásukat is kihasználhatja a könyvtáros. A gyerekek körében igen kedvelt a matrica. Ezen is az állatfigura képe szerepeljen egy jelmondattal. Úgy készüljön, hogy a gyerekek táskára, füzetre tudják ragasztani. A megajándékozott gyerekek a felragasztott matricával reklámozzák a könyvtárat.

A könyvtár kedveskedhet olvasóinak kártyanaptárral is, amelyet év elején az olvasójegy megújításakor nyújt át nekik. Ennek egyik oldalán lehet a könyvtári embléma, a másikon a naptár és alatta a nyitvatartási idő. Jó reklámeszköz a feliratos műanyagstatyor is.

Léces Melinda

az Országos Széchényi Könyvtár,
Könyvtártudományi és Módszertani Központ
munkatársa

A Kell a jó könyv olvasópályázat és az EVIG könyvtára

Könyvtárunk, az Egyesült Villamosgépgyár (EVIG) Művelődési Központ szakszervezeti könyvtára is részt vett az orosz-szovjet irodalom népszerűsítését szolgáló országos pályázaton és vetélkedőn. Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére programtervet állítottunk össze, ennek egyik része volt a szereplés az olvasópályázaton. 1984 februárjában hirdettük meg dolgozóinknak: felhívást tettünk közzé a *Villamosgép* című üzemi lapban, a művelődési központ műsorfüzetében és az *Új könyveinkből ajánlunk* című, rendszeresen megjelenő tájékoztatónkban. A szocialista és

az e címért küzdő brigádok művelődési vállalásaihoz javasoltuk a pályázaton való részvételt. A vállalat dekorációs részlegével plakátokat készítettünk, melyeket az üzemrészekben helyeztünk el.

A kitöltött jelentkezési lapokat összegyűjtöttük, felmértük könyvanyagunkat és megállapítottuk, hogy melyik műből hány példányt kell beszereznünk. A megjelenés sorrendjében megvásároltuk, illetve könyvtárközi kölcsönzéssel megszereztük a könyveket. Az azonnal nem teljesíthető kívánságokat előjegyzésbe vettük, majd a beérkezésről értesítettük az ol-